

اهمیت جغرافیایی استان یزد: ۱- انواع شبکه های ارتباطی ۲- ارتباط با استان های دیگر در حداقل زمان ۳- منابع معدنی غنی
۴- منابع عظیم انرژی تجدید پذیر
استان های همسایه: خراسان جنوبی، کرمان، فارس و اصفهان

انواع ناهمواری های استان

الف) کوهستانی: ۱- کوه های بلند: شیره کوه ← ویژگی ها: دوره ژوراسیک، بلندترین کوه استان، عامل اعتدال هوای اطراف، وجود یخچال طبیعی ۲- کوه های کم ارتفاع: خرانق، باجگان، دُرَبید (بلندترین نقطه) تأثیر اعتدال هوا
ب) دشت ها: مانند ابرکوه، هرات، مَروست و ...، برخی شوره، برخی به طور محدود قابل کشاورزی

انواع آب و هوا

الف) کوهستانی (تابستان معتدل و زمستان نسبتاً سرد) ب) پست (ت) بسیار گرم و خشک و زمستان کوتاه)
ویژگی های آب و هوایی: ۱- بارندگی کم و نامنظم ۲- اختلاف دما زیاد ۱- تبخیر زیاد آب
آب و هوا در نوع زندگی و محل سکونت مردم موثر بوده است، مانند سفک گنبدی خانه ها.

فعالیت

با توجه به شکل ۱-۱ همسایه های استان یزد را مشخص و نام گذاری کنید. خراسان جنوبی - کرمان - اصفهان - فارس

انواع پوشش گیاهی

الف) جنگل دست کاشت مانند: ابرکوه، صدوق، میبد
ب) طبیعی (بند و بادام کوهی در خاتم)

ج) مراتع: اغلب گیاهان شور پسند، دارای سه پوشش وضعیت خوب، متوسط و ضعیف هستند.

عوامل تخریب: ۱- اجرای بی رویه ۲- بوته کنی ۳- شخم نامناسب ۴- تخریب عرصه مرتعی ۵- تغییر کاربری ۶- خشکسالی
مهمترین گونه های گیاهی: دامنه دشتی، درمه کوهی، قیچ، گون

منابع آب: ۱- سطحی: بوانا در مَروست، اعظم در هرات ۲- زیر زمین سرچشمه این آب ارتفاعات استان است مانند شیر کوه

عوامل موثر دریافت آب های زیر زمینی: افزایش جمعیت، شاخص بهای کشاورزی

منابع تأمین آب: ۱- سطحی ۲- زیر زمینی ۳- حوضه زاینده رود ۴- بارش ابرها ۵- آبخیزداری ۶- تصفیه مجدد.

محدودیت منابع آب: ۱- کمبود بارش ۲- بهره برداری بی رویه ۳- نوسان منابع آب ۴- کشاورزی سنتی

فعالیت

۱- به نظر شما مراتع چه آثار دیگری در زندگی انسان می تواند داشته باشد؟ جلوگیری از فرسایش خاک، توسعه دامداری و صنایع لبنی، تلطیف هوا، رفع فقر و جلوگیری از مهاجرت روستائیان به شهر، تولید گیاهان دارویی، جلوگیری از سیل و نفوذ آب به داخل زمین و تقویت سفره های آب های زیر زمینی

۲- چگونه می توانیم از تخریب مراتع جلوگیری نماییم؟ مدیریت را و جلوگیری از چرای بی رویه دام، آموزش بهره برداری، کاشت مستقیم گونه های علوفه ای در مراتع کم بازده، جلوگیری از تبدیل مراتع

فعالیت

۲- راه های جبران کمبود آب در استان را نام ببرید. استفاده از روش های مدرن آبیاری (قطره ای و بارانی)، جدا کردن آب شرب و کشاورزی، کشت محصولات زراعی که به آب کمتری نیاز دارند، جلوگیری از مصرف بی رویه و غیر اصولی چاه ها، آموزش روستائیان برای مصرف بهینه، ساخت سد و جمع آوری آب های سطحی، هدایت سدهای زیر زمینی

۱- خشکسالی پی در پی سال‌های اخیر ۲- زلزله، مهم‌ترین گسل‌ها: انار، دهشیر، بهادران ۳- طوفان، یکی از پدیده‌های مخرب استان ۴- سیل ۵- سرمازدگی: در کشاورزی عامل ایجاد آسیب است ۶- شق زمین یا فرونشست، عامل انسانی و کاهش میزان بارش از علل آن است.
آلودگی‌های محیط زیست: ۱- ناشی از فاضلاب‌های شهری و خانگی ۲- فعالیت انسانی و طبیعی

۴۲

فعالیت

۱- برای جلوگیری از آلودگی محیط زیست خود چه پیشنهادهایی ارائه می‌نمائید؟ کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی، استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر (باد و خورشید)، ایجاد فضای سبز و کاشت درخت مقاوم، جلوگیری از هدر رفتن گرما، بهره‌برداری صحیح از معادن، استفاده از روش‌های مدرن کشاورزی و روش‌های جدید آبیاری، تصفیه فاضلاب‌های صنعتی و خانگی و ...

۴۶

فعالیت

باتوجه به شکل ۱-۲ به پرسش‌های زیر پاسخ دهید:

- ۱- شهرهای مروست، دستگردان، عقدا و خضرآباد در کدام یک از شهرستان‌های استان یزد قرار دارند؟ به ترتیب: خاتم، جلس، اردکان، صدوق
- ۲- وسیع‌ترین و کم‌وسعت‌ترین شهرستان‌های استان کدام‌اند؟ وسیع‌ترین: اردکان کم‌وسعت‌ترین: میبد
- ۳- بیشترین تعداد شهرها و بخش‌ها در کدام بخش از استان یزد وجود دارد؟ چرا؟ بیشترین تعداد شهر در یزد، در بخش مرکزی (زارج) وجود دارد؛ به علت دستیابی به آب و وجود قنات، همچنین به دلیل جاذبه‌های شغلی، رفاهی و صنایع دستی

انواع سکونتگاه‌ها: ۱- شهری: مانند یزد ۲- روستایی: عوامل موثر پراکندگی ارتباط، حمل و نقل ۳- کوچ نشینی: فقط کوچ‌نشینان شهرستان خاتم از استان فارس به این منطقه کوچ می‌کنند.

۴۹

فعالیت

با توجه به جداول ۲-۲ و ۲-۳ به این سؤالات پاسخ دهید.

- ۱- جمعیت شهری و روستایی استان یزد را با کشور مقایسه کنید. در استان یزد میزان جمعیت شهر بسیار بیشتر از جمعیت روستایی است.
- ۲- چرا جمعیت روستایی استان یزد از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵، ۵/۱ درصد کاهش یافته است؟ بیکاری، کمبود امکانات رفاهی، تحصیلی و بهداشتی، به دلیل جاذبه‌های اجتماعی و اقتصادی شهر، مهم‌تر از همه به دلیل وقوع خشکسالی‌های پی در پی و دشواری‌های طبیعی.
- ۳- به نظر شما جمعیت روستایی که از روستاها مهاجرت کرده‌اند، به چه مناطقی وارد شده‌اند؟ مناطق شهری، بویژه یزد

بیشترین و کمترین تراکم جمعیت: یزد و مهاباد
علل مهاجرت از روستا به شهر: کمبود آب، جاذبه‌های اقتصادی-اجتماعی
مشکلات مهاجرت به یزد: آلودگی هوا، ترافیک، مسکن و ...

۵۴

فعالیت

- ۱- چرا تراکم جمعیت در قسمت وسیعی از استان پایین است؟ به دلیل آب و هوای بیابانی، دافعه‌های طبیعی، از جمله کمبود آب، جاذبه‌های شغلی و رفاهی شهرها

۲- علت تمرکز جمعیت در شهر یزد چیست؟ چه راه‌هایی برای جلوگیری از تجمع جمعیت در این شهر وجود دارد؟
 شهر یزد به علت مرکز استان بودن از یک طرف و نیز وجود جاذبه‌های رفاهی و تحصیلی و بهداشتی مورد استقبال روستاییان است.
 ایجاد مراکز صنعتی در اطراف شهر، توزیع عادلانه امکانات در مناطق دیگر، توجه بیشتر به مناطق روستایی از جمله راهکارهای افزایش جمعیت در شهر یزد است.

www.sakoye10hom.blog.ir

فعالیت

۵۵

۱- مهم‌ترین علل مهاجرت به یزد چیست؟ به دلیل توسعه همه جانبه استان یزد از نظر آموزشی، بهداشتی و صنعتی.

درس ۱۰

زبان مردم یزد: زبان فارسی رایج، با ویژگی‌های گویشی خود (پارسی دری)
 آیین‌های سوگواری: ۱- ماه محرم و صفر ۲- نخل برداری ۳- کُتل بستن
 علل ساخت ساینده: اقلیم گرم، امنیت، ارتباط

درس ۱۱

وجه تسمیه یزد: یزش به معنای ستایش، نیایش یا یزدان به معنی پاک و مقدس، یزد یعنی شهر خدا، شهر مقدس.

فعالیت

۶۳

۱- چرا باید آداب و رسوم شهر خود را بشناسیم و در حفظ آن کوشا باشیم؟ آداب و رسوم شیوه زندگی، نقش مهمی در شکل‌گیری گویش‌ها و لهجه‌ها و نوع زندگی دارد. آداب و رسوم نشانه ریشه‌دار بودن یک ملت و نشانه هویت اصیل یک ملت است که با اتکا به آن می‌تواند به پیشرفت برسد.

درس ۱۱

شخصیت‌های علمی: ۱- ابوالفضل رشید الدین مبینی ۲- قاضی میر حسین مبینی ۳- شرف الدین علی یزدی

فعالیت

۷۵

۳- چه عاملی سبب برتری نظامی ایران در جنگ به رغم کمک‌های همه جانبه کشورهای خارجی به عراق بود؟
 اعتقاد، ایمان و یکپارچگی ملت ایران و همدلی آنها با یکدیگر و حضور مستمر در جبهه یا کمک رسانی پشت جبهه

درس ۱۲

توان‌های گردشگری

الف) طبیعی: ۱- بیابان، پدیده‌های ماسه‌ای برخان، کلوت در شیرکوه، غارهای طبیعی ۲- غارهای طبیعی در کوهستان ۳- منابع آبی، مانند چشمه‌های چاه گله، تامهر

ب) تاریخی و مذهبی: بادگیر دولت آباد، آب‌انبار، زیارتگاه زرتشتیان

راهکارهای توسعه گردشگری: ۱- ایجاد تأسیسات گردشگری ۲- تهیه عکس و فیلم از جاذبه‌ها ۳- فرهنگ سازی حفاظت از آثار ملی

۸۶

فعالیت

۱- به نظر شما با توسعه صنعت گردشگری در استان یزد، چه شغل‌هایی ایجاد می‌شود؟ رشد و شکوفایی صنایع دستی و خانگی، هتل داری، رستوران داری و تولید وسایل مسافرتی، مانند چادرهای مسافرتی، حمل و نقل درون شهری و برون شهری، راهنمایی گردشگران، آژانس‌های گردشگری.

www.sakoye10hom.blog.ir

۲- به نظر شما از چه راهکارهای دیگری می‌توان برای توسعه صنعت گردشگری در استان یزد استفاده کرد؟ مرمت و حفظ و تملک آثار ملی و تاریخی، ایجاد امکانات رفاهی و بهداشتی برای گردشگران، فرهنگ سازی و آموزش مردم، برپایی نمایشگاه‌های مختلف در شهرهای دیگر حتی خارج از کشور، برای شناساندن جذابیت‌های استان، توسعه همه جانبه حمل و نقل و ...

۳- به نظر شما شناخت و معرفی جاذبه‌های گردشگری چه تأثیری در توسعه استان یزد دارد؟ باعث ایجاد زمینه اشتغال، افزایش رفاه، رشد و شکوفایی صنایع دستی و خانگی و کاهش مشکلات اجتماعی در استان می‌شود.

۶- چند نمونه دیگر از راه‌های جذب توریست در کوهستان را نام ببرید. شناسایی غارها و چشمه‌ها، بررسی و تحقیق گیاهان دارویی، ایجاد امکانات رفاهی، توسعه تورهای گردشگری کوهنوردی، آشنایی با بیلاق‌های خوش آب و هوا، صخره‌نوردی.

ظرفیت های تولیدی کشاورزی پسته، بادام، محصولات گلخانه ای، تولید دام و طیور و فراورده آنها اهمیت کشاورزی: ۱- حیات آن مانع توسعه کویر است. ۲- گسترش آن افت شدید منابع آبی را در پی دارد. باغداری: با توجه به ظرفیت سفره های آب زیر زمینی انجام می گیرد.

توانمندی در بخش صنعت و معدن: مهم ترین صنایع دستی استان: قالی، قالیچه، گلیم، مخمل، زری و ... انواع شیرینی، سرامیک میبد (کواره اصطلاح محلی)، زیلو بافی میبد؛ صنایع ماشینی: نساجی، کاشی و سرامیک فولاد؛ معدن: سنگ آهن

فعالیت

۹۴

- ۱- استان یزد در تولید کدام یک از محصولات زراعی و باغی رتبه بالایی در سطح کشوری دارد؟ روناس، بادام، زعفران، پسته، انار، ذرت
- ۳- کدام عوامل، زمینه پرورش دام و طیور را در استان یزد فراهم کرده است؟ تنوع وسیع آب و هوای استان، موقعیت خاص جغرافیایی، تلاش و پشتکار دامداران

فعالیت

۱۰۲

- ۱- دلایل گرایش مردم استان از زمان های دور به صنایع دستی را بیان کنید. به دلایلی از جمله: محدودیت محیطی و کمبود منابع آب، کمی فعالیت بخش های کشاورزی، وضعیت اقتصادی و دور افتادگی از مرکز
- ۲- کدام عوامل زمینه را برای رشد بازرگانی در استان فراهم کرده است؟ استان یزد با توجه به پیشینه تاریخی در برخورداری از شبکه راه های اصلی ادویه و ابریشم، جایگاه ویژه ای در سطح جهانی، ملی و منطقه ای برخوردار است. از نظر موقعیت جغرافیایی، چهار راه ارتباطی و محل تلاقی راه های مواصلاتی شمال - جنوب و غرب - شرق است، با ایجاد و توسعه راه های ارتباطی بین استانی مثل راه آهن یزد- شیراز و ... می توان به این مهم دست یافت.
- ۳- عمده ترین معادن استان را نام ببرید. سنگ آهن، سرب و روی، فسفات

پروژه های بعد از انقلاب

صنعت و معدن: ۱- توسعه مجتمع چغارت ۲- بهره برداری از چادر ملو ۳- ایجاد مجتمع چدن میبد. مهمترین پروژه های اجرایی بعد از انقلاب: راه آهن بافق - مشهد، راه آهن میبد - بادرود، راه آهن بافق - بندرعباس

فعالیت

۱۰۸

- ۱- کدام شرایط زمینه را برای پرورش ماهی و گسترش فعالیت های شیلات در استان فراهم کرده است؟ وجود آب های زیرزمینی و شور غیر قابل مصرف در کشاورزی محیط مناسبی برای پرورش ماهی، از قبیل استخرهای خاکی، استخرهای ذخیره آب کشاورزی و مظاهر قنات را فراهم می کند.
- ۲- افتخارات بخش کشاورزی استان کدام اند؟ استان از نظر سرانه تولید برخی محصولات کشاورزی و به ویژه فراورده های دامی در کشور، از رتبه بالایی برخوردار است. اهمیت بالای کشاورزان یزدی باعث رونق و آبادانی در استان های همجوار و سایر نقاط کشور، مانند جیرفت، بافت و کرمان شده است. شیوه های موفق کشاورزی از جمله توسعه و گسترش کشت گلخانه ای و شیوه های نوین آبیاری و ... مورد توجه قرار گرفته است.
- ۳- تولید کدام محصولات کشاورزی در استان از میانگین کشور بالاتر است؟ یونجه، ذرت دانه ای، پسته، انار، محصولات گلخانه ای.

فعالیت

۱۱۲

- ۱- مهم ترین پروژه های صنعت و معدن استان کدام اند؟ توسعه مجتمع صنعتی - معدنی چغارت، بهره برداری از مجتمع صنعتی - معدنی چادرملو، مجتمع چدن میبد و فولاد آلیاژی - کابل های مخابراتی شهید قندی
- ۲- کدام منابع معدنی استان یزد در کشور رتبه بالایی دارد؟ آهن، روی، سرب

درس ۱۵

www.sakoye10hom.blog.ir

برنامه‌های بلند مدت استان

- الف) بخش صنعت: توسعه سرامیک میبد، صنایع فلزی اردکان، نساجی یزد، پتروشیمی ابرکوه
- ب) کشاورزی گسترش: کشت گلخانه‌ای، آبیاری نوین، صنایع تبدیلی، مجتمع دامداری نوین
- ج) بازرگانی: احداث نمایشگاه بین‌المللی، میادین عرضه، ارتقای گمرک.
- د) گردشگری: مرمت بناها، احداث واحدهای اقامتی، بازارهای صنایع دستی و ...
- ه) حمل و نقل توسعه: حمل و نقل عمومی، حمل و نقل جاده‌ای، راه اندازی راه آهن‌های مختلف
- و) عمران شهر و مسکن: بازسازی بافت فرسوده، مخازن آب شهری، توسعه دوچرخه سواری در شهر